



maż:  
imi. Wacław Fiszer

2-743 Warszawa

Włodławek  
XOP, AK WSK  
Wieszawa

++  
Bębnowska Maria  
zam.  
Fiszer

ps. „Izabella” K: 782/1950  
30m.



SPIS ZAWARTOŚCI  
TECZKI

Bełmońska Maria.....

J: 2-482/1950 Pomu.....

Nieszawa KOP - AD 1950

- I./1. Relacja k. - 5. - 5.
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 2 s. 1-2
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora k. - 5. -
- II. Materiały uzupełniające relację k. 7 s. 1-7
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora k. 14 s. 1-2 A
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945
- III./5. Inne ...
- IV. Korespondencja
- 1) biuroca z M. Giszercu k. 4 s. 1-5
- .....
- .....
- V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 12
- VI. Fotografie album i korespondencja

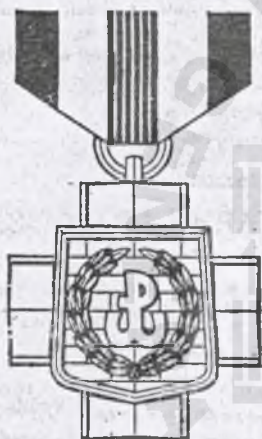
1/2. Dokumenty dotyczące reletora: Bębnowska  
Maria

1. Kserokopia leg. Krajca Armii Krajowej nr. 22697 udzielonego w Londynie  
31.01.1981 k. 1 s. 1
2. Odpis skrócony aktu zgonu Marii  
Bębnowskiej - Fisser, kserokop. k. 1 s. 2





**LEGITYMACJA  
KRZYŻA ARMII KRAJOWEJ**



Nr...22697.....

Nazwisko PISZER-BEBNOWSKA

Imię Maria.

Pseudonim "IZABELLA"

Przydział Insp.A.K.-Kutno.

Odznaczony został

**KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ**

ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku przez  
dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego  
dla upamiętnienia wysiłku Żołnierza Polski  
Podziemnej w latach  
1939 — 1945

Podpis:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Kuczyński', written over a faint circular stamp.

Londyn, dnia 31 Stycz. 1981



POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

Województwo .....

URZĄD STANU CYWILNEGO w Warszawa - Mokołów

Odpis skrócony aktu zgonu

I. DANE DOTYCZĄCE OSOBY ZMARLEJ:

- 1. Nazwisko ..... **Fiszer** .....
- 2. Imię (imiona) ..... **Maria Franciszka** .....
- 3. Nazwisko rodowe ..... **Bębnowska** .....
- 4. Stan cywilny ..... **zamężna** .....
- 5. Data urodzenia ..... **04 października 1920 roku** .....
- 6. Miejsce urodzenia ..... **Aleksandrów Kujawski** .....
- 7. Miejsce zamieszkania ..... **Warszawa, J. S. Bacha 12 m 206** .....

II. DANE DOTYCZĄCE DATY I MIEJSCA ZGONU:

- 1. Data ..... **10 grudnia tysiąc dziewięćset osiemdziesiątego**  
..... **siódmego roku** 2. Miejsce **Warszawa - Mokołów**

III. DANE DOTYCZĄCE MAŁŻONKA OSOBY ZMARLEJ:

- 1. Nazwisko ..... **Fiszer** .....
- 2. Imię ..... **Wacław Stanisław** .....
- 3. Nazwisko rodowe ..... **Fiszer** .....

IV. DANE DOTYCZĄCE RODZICÓW OSOBY ZMARLEJ:

	Ojciec	Matka
1. Nazwisko	..... <b>Bębnowski</b> .....	..... <b>Durajaka</b> .....
2. Imię (imiona)	..... <b>Wacław</b> .....	..... <b>Helena</b> .....

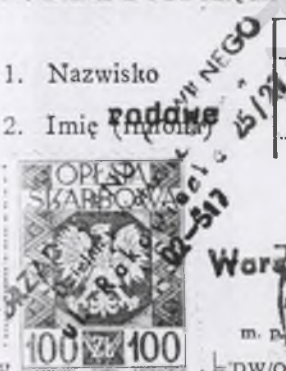
Poświadczam zgodność powyższego odpisu z treścią aktu zgonu Nr .....

1987.12.10 r.

KIEROWNIK  
Urzędu Stanu Cywilnego

**St. Referent**

*Wanda Zielińska*





- II. Materiały uzupełniające relikwje: Bełmowska  
 Maria
1. Kserokopie zdjęć Marii Bełmowskiej z  
 odręcznie dopiskami dotyczącymi jej  
 działalności sporządzonymi przez Wacława  
 Tissera (mąż) k. 1 s. 1
  2. Kserokopia zaproszenia M. Bełmowskiej  
 na wroczyść odświeżenia tablicy  
 pamiątkowej k. 1 s. 2
  3. Nekrolog - "Życie Warszawy" z 1987r.,  
 kserokopia k. 1 s. 3
  4. List Fundacji do Wacława Tissera  
 z 28.04.2005. z informacjami o życiu  
 M. Bełmowskiej sporządzonymi przez  
 Wacława Tissera (mąż) k. 2 s. 4-5
  5. art. Pamięci Marii Tisserowej, "Gospodyni"  
 nr 5/1988, kserokopia k. 1 s. 6
  6. art. A. Cieśla, Wspomnienie o "Isabelli",  
 Puls Aleksandra, nr 11/1999, ksero  
 oryg. k. 1 s. 7

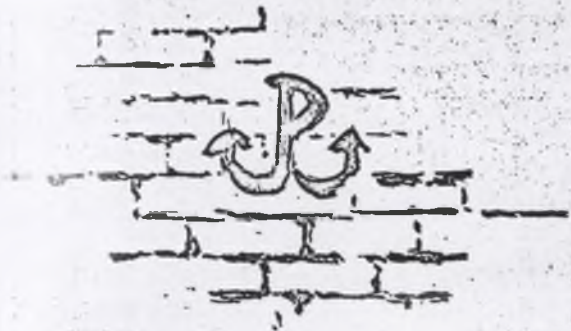




Szanowny Pan/Pani

*Maria*

*Bogomorska - Fiszor*

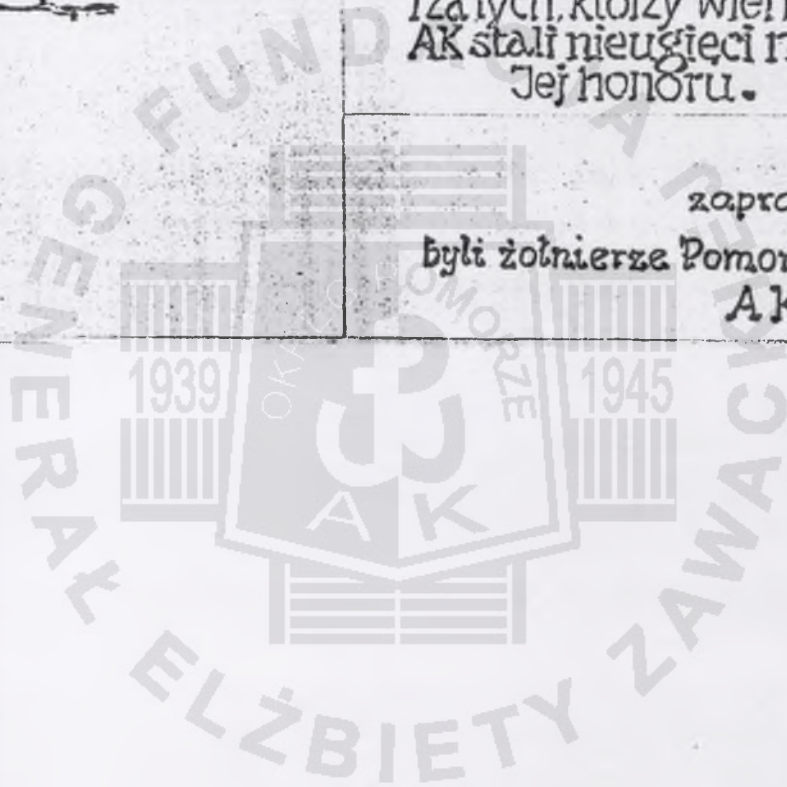


2

We wtorek, 11 listopada 1986 roku  
W Toruniu, w kościele  
Najświętszej Marii Panny  
Przy ulicy Panny Marii 2 o godz 17<sup>00</sup>  
w czasie uroczystej Mszy św.  
odprawianej z okazji 63 rocznicy  
odzyskania przez Polskę  
niepodległości  
Jego Ekscelencja Ksiądz Biskup  
Marian Przykucki  
Poświęci tablicę upamiętniającą  
POMORSKI OKRĘG ARMII  
KRAJOWEJ  
Do wspólnej modlitwy za Ojczyznę  
i za tych, którzy wierni przysiędze  
AK stali nieugięci na straży  
Jej honoru.

zapraszają

byli żołnierze Pomorskiego Okręgu  
AK





Zegnamy naszą zmarłą Koleżankę — zasłużoną  
kombatantkę red.

## MARIĘ BĘBNOWSKA-FISZER

odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odro-  
dzenia Polski, Krzyżem Armii Krajowej, Złotym  
Krzyżem Zasługi, 5-krotnie Medalem Wojska, Me-  
dalem 1000-lecia PL i innymi odznaczeniami.  
Uroczystości pogrzebowe odbędą się w dniu 19  
grudnia 1987 r. o godz. 12 na Starych Powązkach  
Kolej ZBoWiD Lesników i Drzewiarsy w Warszawie

GENERACYJNY ZBIORY  
AK  
L. 782  
1950 Pa  
Lycie Warszawy 2 1987.  
rz



# FUNDACJA

## ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK



BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186  
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl  
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 28.04.2003 r.

L.dz. 2092/Pom-610/03

Pan

mgr inż.W.Fiszler

02-743 Warszawa

Szanowny Panie !

Sądze, że nie pomyliłam ani imienia, ani Pana tytułu.

Jestem dokumentalistką Fundacji Archiwum i Muzeum Pomorskiego AK i osoba, która prawie trzy lata temu pisała do Pana prośbę o opisanie działalności konspiracyjnej Małżonki Pana śp.Marii Fiszler z d.Bębnowskiej. Obecnie przygotowuję wydanie cz.6 "Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945", w której chciałabym umieścić biogram śp.Marii, ale brak mi podstawowych danych. W związku z tym bardzo proszę o przekazanie następujących informacji dotyczących śp.Marii:

1.data i miejsce urodzenia; data i miejsce zgonu oraz miejsce spoczynku.

*4.10.1920 w Aleksandrowie Kuj. - 10.12.1987 r. Warszawa  
cmentarz stare Powązki w Warszawie.*

2.imiona rodziców wraz z nazwiskiem panięńskim matki śp.Marii,

*Wacław Bębnowski i Helena Bębnowska z d.Duraj'ska*

3.czym Rodzice śp.Marii się zajmowali i gdzie mieszkali do

*Matka zajęta domem i pracą społeczną - ojciec artysta mełbiotki i profesor w  
wybuchu II wojny światowej Gimnazjum w Aleksandrowie Kuj.  
zamieszkiwali w Aleksandrowie Kuj. we własnym domu na Dębówce.*

4.do jakiej szkoły i gdzie uczęszczała Maria przed wybuchem II wojny; w jakich ewentualnie działała organizacjach,

*sk. ponsz. Aleksandrowie Kuj. Gimnazjum w Opatowie, Instytut, Liceum w Toruniu  
Harcówka 2 HP.*



# FUNDACJA

## ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK



BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186  
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl  
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

- 5. gdzie zamieszkała po zakończeniu wojny, czy kontynuowała naukę? *po wyjeździe z Wiednia w Aleksandrowie Kuj. zamieszkała w Warszawie i studiowała na A.N.P. wydz. Inżynierstwa*
- 6. gdzie pracowała i na jakich stanowiskach; w którym roku przeszła na emeryturę? *przez 10 lat nie mogła dostać pracy, następnie pracowała w prasie PSL, potem w Zielonym Standardzie, w Inst. Wskazów, w Życiu W-wy, w Sylwaniu, i w PWR, w "Gospod. dom.", emeryt. od 1984 r.*
- 7. jakie posiadała odznaczenia i ewentualne stopnie wojskowe? *Srebrny K. Zasługi i Krzyż Kawalerski Polowa Rezerwata Kory AK, Krzyżant, 5x MWP.*
- 8. data zawarcia związku małżeńskiego, imię małżonka i ewentualnych dzieci? *27.03.1956 r. Mąż: Wacław - Stanisław Fiszer, bezdzietni.*

*Stop, woj. niepos.*

8. informacja o udziale w konspiracji członków rodziny i małżonka? *ojciec Wacław Paszowski tajne nawiąz. AK, matka w partyz. AK; mąż, 2 w partyz. na Napolu 20 lipca 1944 (po stracie kółka), następnie od końca miesiąca 1944 do 18 maja 1945 w III/74 AK w F. Dyniów. Pielęgni. AK*

Prosiłabym także o przesłanie zdjęcia Małżonki, aby umieścić je obok biogramu. Bardzo pomocne okazałyby się chociaż kserokopie dokumentów śp. Marii Fiszer.

Bardzo zależy mi na Pana odpowiedzi i z niecierpliwością będę jej oczekiwała.

Łączę pozdrowienia od Pani Profesor Elżbiety Zawackiej.

Z wyrazami szacunku i poważania .....  
Elżbieta Skerska  
dokumentalistka





## Pamięci Marii Fiszerowej

19 grudnia 1987 r. odprowadziliśmy w ostatnią drogę Marię Fiszerową, naszą Koleżankę i współtowarzyszkę pracy – długoletnią redaktorkę „Gospodyni”. Na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie, gdzie spoczęła, żegnaliśmy Ją w smutku i żalu.

Kiedy prawo przemijania przecina nić ludzkiego istnienia, pozostaje pamięć, refleksja i zaduma nad drogą życia.

Kartę swego życia pisała Koleżanka Maria pracą, a drogę trudu życiowego oświetlała Jej niezwykła skromność, wrażliwość i życzliwość dla ludzi. Te piękne cechy charakteru jednały Jej wszędzie sympatię i szacunek.

Należała do pokolenia, któremu nie dane było zaznać młodzieńczej beztroski. Jednak z młodzieńczym zapałem, kiedy Ojczyzna była w potrzebie, stanęła na posterunku, czynnie uczestnicząc w Ruchu Oporu. Z przybranym konspiracyjnym imieniem „Izabela” organizowała tajne nauczanie i szkolenie sanitarne na ziemi kujawskiej, występowała jako łączniczka rejonu „Azalia” i komendantka Wojskowej Służby Kobiet AK obwodu aleksandrowskiego i nieszawskiego.

W wolnej Ojczyźnie oddała w służbę krajowi i wsi swoje pióro, wiedzę i doświadczenie. Społeczną działalność rozpoczęła w Stronnictwie Ludowym, a zawodową – w prasie ludowej. Najtrwalszą jednak spuścizną, najbogatszy dorobek dziennikarskiej pracy zostawiła po sobie w „Gospodyni”. Przez ponad 20 lat stronie naszego czasopisma wypełniała Jej żarliwa publicystyka, w której podmiotem był zawsze człowiek. Jej artykuły, reportaże, felietony inspirowały koła gospodyń wiejskich do wzbogacania treści i form pracy, do kształtowania ludzkich postaw i zachowań, godnych naszych czasów. Swoim piórem, odpowiedzialnym, ale zawsze serdecznym słowem uczestniczyła w inicjatywie dokonań, które na trwałe pozostały w dorobku „Gospodyni” i Czytelniczek.

Pisała o sprawach rodziny wiejskiej z taką pasją, jak i znajomością problemów środowiska; choć sama przecież ze wsi nie wyrosła.

W uznaniu Jej zasług na społecznej i dziennikarskiej niwie odznaczona została m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Koleżanka Maria również wtedy, kiedy przyszedł czas korzystania z zasłużonego odpoczynku, nie rozstawała się z piórem dopóty, dopóki postępująca choroba nie wytrąciła go z Jej ręki. Ale i w tych ostatnich latach i dniach zmagania się z chorobą, dla siebie zostawiła brzemię cierpień – dla nas miała do końca uśmiech, serdeczność i życzliwość.

Taką pozostanie w naszej pamięci.

Tygodnik „Gospodyni” Nr 5/88r. Koleżanki i koledzy

artykuł prestaty pres mija - dob. list z 10.06.2003r. (2.12) 4/4



## Wspomnienie o "Izabelli"

Dzięki życzliwości Państwa Chlewickich z ulicy Ogrodowej możemy czytelnikom "Pulsu" zaprezentować zdjęcie nagrobka Marii Bębnowskiej-Fischer znajdującego się na warszawskich Powązkach. Przypomnijmy, że była ona jedyną córką Wacława Bębnowskiego, znanego aleksandrowskiego artysty-rzeźbiarza, który spędził w naszym mieście drugie 40 lat bardzo twórczego życia. Zmarł w maju 1945 roku. Jego sylwetkę miałem okazję przedstawić w numerze 4(20) "Pulsu" z maja 1999r., a także prezentować tę postać na sesji Rady Miasta w kwietniu ubiegłego roku. Decyzją Rady uznano W. Bębnowskiego jako "Zasłużonego dla Aleksandrowa". Podobnie jak osoba inż. W. Marczewskiego, rzeźbiarz ten nie doczekał się dotychczas innej formy uhonorowania w naszym mieście.

Pochodząca z drugiego małżeństwa artysty (z Heleną Durajską) jedyna córka Maria urodziła się w 1920 roku. Podczas okupacji hitlerowskiej nawiązała współpracę z aleksandrowską komórką ZWZ, a później AK, była też aktywną działaczką przedwojennego i zakonspirowanego ("Szare Szeregi") harcerstwa. Dom Bębnowskich na Dębówce był punktem kontaktowym AK-owskiej organizacji, gdzie Maria początkowo była sanitariuszką, a następnie komendantką Wojskowej Służby Kobiet w obwodzie Nieszawa i Aleksandrowie. Zastąpiła na tym stanowisku Halinę Dąbrowiczównę (zam. Modzelewska). Przez pewien okres była też członkiem wywiadu AK na Okręg Toruń (obejmujący powiat nieszawski od końca 1943 roku). Posługiwała się konspiracyjnym pseudonimem "Izabella".

Maria Bębnowska była m.in. uczestniczką nieudanego zamachu na szefa gestapo w powiecie nieszawskim - Leo Patinę dokonanego przy bursie Salezjanów. Jeszcze w początkach wojny we wrześniu 1939r. pomagała w ewakuacji dzieci z miasta przed bombowcami Luftwaffe. Szczęśliwie udało jej się uniknąć aresztowania, mimo donosu do władz niemieckich informującego w szczególności o konspiracyjnej działalności. (W swojej relacji Z. Stankiewicz wymienia funkcję i nazwisko "usłużnej" donosicielki, która

podpisała się pod listem). Tylko wyrozumiałość niemieckiego urzędnika i jego osobista niechęć do hitlerowców uchroniła Marię przed najgorszym. Niewątpliwie po części jej zasługą była pomoc członkom AK po rozbiciu tej komórki i aresztowaniach (32 osoby) wśród pracowników cukrowni Dobre. Tę postać scharakteryzowano jako osobę bardzo skromną, życzliwą i wielką patriotkę.

W okresie powojennym podobnie jak większość AK-owskiej konspiracji Maria Bębnowska znalazła się w więzieniu UB. Związała się z warszawską rodziną Fischerów, której przedstawiciele uczestniczyli w podziemnej działalności. Inż. Wacław Fischer, ps. "Myśliwy" był żołnierzem AK, Maria Fischer-Sokołowska, ps. "Sokół", "Rybitwa" była członkiem wywiadu dalekiego zasięgu AK na okręg Mohylew w ramach "Wachlarza" i żołnierzem powstania warszawskiego. Maria Bębnowska-Fischer zmarła w Warszawie w 1987 roku. O jej konspiracyjnej działalności wiemy z relacji towarzyszy broni. Dotychczas Archiwum Pomorskie AK w Toruniu nie otrzymało materiałów wspomnieniowych od jej rodziny. Jeśli zostaną przekazane postaramy się szerzej omówić tę postać, którą warto polecić młodym historykom dla przygotowania pełniejszego wizerunku aleksandrowskiej patriotki. Niniejsze wspomnienie jest pierwszą publikacją na jej temat.

dr A. Cieśla



str 9

PULS

7  
"Puls Aleksandrowa" w 11/1999



III / 1. Materiały dotyczące rodziny  
rektorów - Bełmowskiej Marii

1. "Przełba i ceramika artystyczna  
Wacława Bełmowskiego" - katalog  
wystawy Museum Ziemi Kujawskiej i  
Dobrzyńskiej we Włocławku 1.04.1979r.,  
brożura str. 6 k. 7 s. 1-13
2. Irena Krawczyńska, O sławę walczył  
nie umiał, "Słowo Powszechne"  
nr 80/1984, oryg. k. 1 s. 148
3. Kserokopie zdjęć Wacława Fissera  
ps. "Myśliwy" wraz z informacją  
odrębną na temat działalności diplo-  
macyjnej, ręk. oryg. k. 2 s. 15-16
4. Dokument potwierdzający ukończenie  
przez Wacława Fissera przeszkolenia  
w Szkole Podchorążych Rezerwy Piechoty  
AZ, kserokopia k. 1 s. 17
5. Kserokopia leg. Króla Armii Kra-  
jowej nr 14404 nadanego 3.03.1975r. k. 1 s. 18
6. art. "Przełmi naszego życia" (rozmowa z  
W. Fiszerelem), Bimbel. Inf. nr 10/1996,  
kserokop. k. 1 s. 19-20
7. art. A. Cieśla, Wacław Bełmowski,  
Imbś Aleksandra, nr 4/1998,  
ksero oryg. k. 1 s. 21



*rzeźba i ceramika artystyczna*  
**WACŁAWA  
BĘBNOWSKIEGO**









3





## AŁAW BĘBNOWSKI – RZEŹBIARZ I CERAMIK

W BĘBNOWSKI URODZIŁ SIĘ W 1865 ROKU W DUBIEŃCU, POWIAT POŁONIEWAŻ OD DZIECKA ZDRADZAŁ UZDOLNIENIA PLASTYCZNE, RODZICE WALI GO DO SZKOŁ W KTÓRYCH JEGO TALENT MOGŁBY SIĘ ROZWIJAĆ. DŃCZENIU SZKOŁY BUDOWNICTWA I RZEŻBY STUDIOWAŁ W LATACH 1897 W SZKOLE SZTUK PIĘKNYCH W KRAKOWIE, W PRACOWNIACH I. JAJEGO I A. DAUNA. POŚWIĘCIŁ SIĘ Z POWODZENIEM RZEźBIE UZYSKU-SWOJE PRACE W LATACH 1889–1891 KOLEJNO SREBRNY I ZŁOТЫ MEDAL. W 1895 STUDIOWAŁ RZEźBĘ W ACADEMIE CALAROSS I W PARYŻU ROLARDA. PO POWROCIE Z PARYŻA UCZĘSZCZAŁ PONOWNIE NA OD-ZEŻBY SZKOŁY SZTUK PIĘKNYCH W KRAKOWIE.

IE POBYTU W MONACHIUM ARTYSTA ZACZAŁ SIĘ ŻYWO INTERESOWAĆ STOSOWANA. PO POWROCIE WYTWARZAŁ W KRAKOWIE RZEŻBY DE-JNE ORAZ CERAMIKĘ ARTYSTYCZNA. RZEŻBY W. BĘBNOWSKIEGO WY-NE BYŁY W ROKU 1898 W WARSZAWSKIM SALONIE ALEKSANDRA KRYWUL-YM OKRESIE WYSTĘPUJE WSPÓLNIE Z S. BUDZYŃSKIM JAKO SPÓŁKA KRA-A ARTYSTYCZNA. W LATACH 1898 I 1899 WYSTAWIALI SWOJE RZEŻBY GIP-TERAKOTOWE W TOWARZYSTWIE ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH. NA KUJAWACH W SŁUŻEWIE, NA TERENACH ZASOBNYCH W GLINE, AŁOŻYŁ W 1903 R. WYTWÓRNIĘ RZEźB I WAZONÓW ARTYSTYCZNYCH. OKRESIE WYKONAŁ WIELE RZEźB DLA POBLISKICH KOŚCIOŁÓW W SŁU-CHRZCIELNICĘ, STACJE MĘKI PAŃSKIEJ, PODOBNIEM W NIESZAWIE, BIELA-ACIAŻKU.

J 1905 BĘBNOWSKI PRZENIÓŚ SIĘ DO POBLISKIEGO ALEKSANDROWA KIEGO, GDZIE ŻYŁ I TWORZYŁ AŻ DO ŚMIERCI (26 V 1945 R.). PRACE ALEKSANDROWSKIEJ PRACOWNI MIAŁY DUŻY ZBYT W CIECHOCINKU, WIE, KRAKOWIE, MOŻNA JE BYŁO RÓWNIEŻ KUPIĆ W BERLINIE I LON-DWIĘKSOŚĆ PRAC BĘDĄCYCH W POSIADANIU MUZEUM ZIEMI KUJAW-DOBRZYŃSKIEJ POCHODZI WŁAŚNIE Z OKRESU „ALEKSANDROWSKIEGO”.

DO DZISIEJSZEGO DNIA W WIELU DOMACH W ALEKSANDROWIE I OKO-SPOTYKA SIĘ CZĘSTO RZEŻBY BĘBNOWSKIEGO.

JEGO SZTUKA UŻYTKOWA ZNAJDOWAŁA UZNANIE NA WYSTAWACH W S-KRYWULTA (1904) I ZACHĘCIE (1900, 1902, 1903, 1906). W LATACH 1910–191-WIAŁ RÓWNIEŻ MALARSTWO, GŁÓWNIEM PEJZAŻE.

NA JEGO SZTUCE RZEźBIARSKIEJ WYCISNĘŁA SWE PIĘTNO SECESJA-KSZTAŁTOWAŁA GUSTY W PIERWSZYCH LATACH XX WIEKU, A WIĘC W-KIEDY BĘBNOWSKI OKREŚLAŁ SWOJE OBLCZE ARTYSTYCZNE. W DUCHU-TWORZY NIEMALŻE DO KOŃCA.

KOLEKCJA RZEźB BĘBNOWSKIEGO W MUZEUM WE WŁOCŁAWKU LICZY 50-PLARZY. NIE JEST ONA W PEŁNI REPREZENTATYWNA DLA TEGO WYB-TWÓRCY. NIEMNIEJ JEDNAK NAWET NA ICH PODSTAWIE WIDAĆ RÓŻN-NOŚĆ FORM: PLAKIETY, WAZONY, RZEŻBY PORTRETOWE I DEKORACYJNE-SZTKIE MAJĄ ZNAMIONA NIEZWYKŁEJ WRAźLIWOŚCI ESTETYCZNEJ ARTYST-RZYŁ GŁÓWNIEM W TERAKOCIE, KTÓRĄ PATYNOWAŁ RÓŻNYMI ODCIENI-LENI I UGROW.

W TYPOWY DLA SECESJI SPOŚÓB ŁĄCZY NACZYNIA CERAMICZNE Z RZEźB-RALNA PRZEDSTAWIAJACA GŁÓWNIEM POSTACIE KOBIECE I ZWIERZĘCE. NI-NIE INTERESUJACE SA PORTRYTY RZEźBIARSKIE WYKONANE PRZEZ BĘBN-GO. WSZYSTKIE, NAWET DROBNE PRZEDMIOTY UŻYTKOWE, WYKONYWA-ZWYKŁĄ STARANNOŚCIA, BYŁ TYPOWYM PRZYKŁADEM ARTYSTY, KTÓRY-MIAŁ I DOCENIAŁ ZNACZENIE SZTUKI UŻYTKOWEJ. CAŁE SWE ARTYSTYCZNY-jej WŁAŚNIE POŚWIĘCIŁ.



## rzeźba i ceramika artystyczna

### 6. Portret młodej kobiety, 1935.

Głowa lekko opuszczona na dol. Twarz owalna regularne rysy, małe usta. Oczy patrząca w dol. Głowa okręta opadająca na ramiona i związana na piersi chusta, spod której widoczne są jasne włosy. Terakota polichromowana.  
Sygn.: „W. Bębnowski 1935”  
wys. 37,4 cm, dł. podst. 42,8 cm  
Nr inw.: MK-8619/2097-5

### 7. Chimera, 1936.

Na półkolistym podstawie siedząca paryska kobieta z chropowatym pancerzem. Zajęta pisaniem. Silne kończyń zakończone ostrymi. Patyna zielona.  
Nie sygnowana  
wys. 27,5 cm  
Nr inw.: MK-12848/2496-5

### 8. Portret dziecka, 1937.

Głowa dziecka w czapce otulona wysoko pod brodą kolnierzem. Pyzale policzki, wysokie czoło, mały noszek i usta. Terakota patynowana zieloną.  
Sygn.: „W. Bębnowski 1937”  
wys. 13,9 cm  
Nr inw.: MK-12835/2483-5

### 9. Kobieta z pantofelkiem, 1937.

Na płaskiej podstawie przechodzącej w pionową ściankę siedząca naga młoda kobieta przedstawiana bokiem wkladająca na lewą stopę pantofelek. Patyna zielona.  
Sygn.: „W. Bębnowski 1937”  
szer. podst. 29,8 cm, dł. podst. 24,8 cm, wys. 17,7 cm  
Nr inw.: MK-12836/2484-5

### 10. Kobiety antyczne, 1937.

Na prostokątnym podstawie dwie kobiety stojące w kontrpoście, oplatające się ramionami. Ubrane w mocno udrapowane chitony. Terakota patynowana zieloną.  
Sygn.: „W. Bębnowski 1937”  
wys. 26,4 cm  
Nr inw.: MK-12837/2485-5

### 11. Figurki zwierzęce.

Na prostokątnych podstawach bokiem usadowione psy z rozwartymi szeroko pyskami. Terakota, patyna zielona.

Sygn. na postumencie figurki zwróconej z prawej ku lewej: „W. Bębnowski 1937”  
1-sz. wys. 10,8 cm, 2-sz. 10,6 cm  
Nr inw.: MK-12841/2489-5

### 12. Figurki zwierzęce.

Na prostokątnych podstawach bokiem usadowione psy z szeroko rozwartymi pyskami, każdy z jedną łapą wspartą o kulę. Terakota patynowana zieloną.  
Sygn. na postumencie figurki ustawionej z prawej ku lewej: „W. Bębnowski 1937”  
wys. 1-sz. 10,5 cm, 2-sz. 9,9 cm  
Nr inw.: MK-12842/2490-5

### 13. Wazon, 1937.

Kulisty korpus naszyina ze stożkowato rozszerzającą się szyjką i dwoma prostokątnymi uchwyłami. Górna część brzuśca i przy otworze zdobita reliefowe pasy z motywem kwiatowym. Terakota patynowana zieloną.  
Sygn. na dnie: „W. Bębnowski 1937”  
głęb. 26 cm, śred. szyjki 12,5 cm  
wys. 26 cm, śred. brzuśca 16,8 cm  
Nr inw.: MK-7061/1776-5

### 14. Budda, 1937.

Męczyzna siedzący na wysokim postumencie o pokryciu półkolistym z nogami skrzyżowanymi. Ubrany w mocno udrapowane szaty. Ręce oparte na kolanach, dłonie złożone. Terakota patynowana szarą.  
Sygn. na podstawie: „W. Bębnowski 1937”  
wys. 36,3 cm  
Nr inw.: MK-12755/2456-5

### 15. Niedźwiadek, 1937.

Siedzący na tylnych nogach niedźwiędź z podniesionym wysoko łbem, z rozwartym szeroko pyskiem. Terakota patynowana czernią i zieloną.  
Sygn. na podstawie: „W. Bębnowski 1937”  
wys. 22,5 cm  
Nr inw.: MK-12759/2460-5

### 16. Wazon z „Syręnką”.

Pękate naczynie o kształcie spłaszczonej kuli z krótką szyjką zakończoną otworem o kształcie rybiego rozwartego pyska. Uchwytem jest postać kobiety-Syręny, która rękoma chwytła się otworu, pletwy nóg oparte na brzuścu. Terakota patynowana zieloną.  
Sygn. na podstawie: „W. Bębnowski 1937”  
wys. 24,5 cm, śred. brzuśca 23,1 cm, głęb. 18,6 cm  
Nr inw.: MK-12756/2457-5

### 17. Dzbanek, 1937.

Brzusiec pękaty o kształcie spłaszczonej kuli z wychodzącą walcowatą szyjką i uchwytem uformowanym z trzech pasów połączonych powyżej otworu naczynia. Na brzuścu rytu dekoracje z krzy-

żem greckim. Terakota patynowana zieloną.  
Nie sygnowana.  
gł. 14,3 cm, średn. brzuśca 12,5 cm, wys. 17,7 cm  
Nr inw.: MK-1065/225-5

### 18. Chimera, 1936. Kopia rzeźby

Na trójkątnym postumencie siedząca paryska kobieta z chropowatym pancerzem. Zajęta pisaniem. Silne kończyń zakończone ostrymi. Patyna zielona.  
Nie sygnowana  
wys. 27,5 cm  
Nr inw.: MK-12848/2496-5

### 19. Wazon czarny.

Pękaty brzusiec o kształcie spłaszczonej kuli z krótką szyjką i dwoma prostokątnymi uchwyłami. Górna część brzuśca i przy otworze zdobita reliefowe pasy z motywem kwiatowym. Terakota patynowana zieloną.  
Sygn. na dnie: „W. Bębnowski 1937”  
głęb. 26 cm, śred. szyjki 12,5 cm  
wys. 26 cm, śred. brzuśca 16,8 cm  
Nr inw.: MK-1064/224-5

### 20. Wazonik, 1938.

Pękate naczynie złożone z dwóch wklęsłych dzielonych wklęsłą. Na brzuścu dekoracja stylizowana - rozłożony liść kasztanowca. Główna część brzuśca i przy otworze zdobita reliefowe pasy z motywem kwiatowym. Terakota patynowana zieloną.  
Sygn. na dnie: „W. Bębnowski 1938”  
głęb. 8 cm, śred. brzuśca 10,5 cm  
Nr inw.: MK-3265/813-5

### 21. Płytki dekoracyjna „Kobiety w

Płakietka w kształcie elipsy. Reliefowane wieniec dwóch nagich kobiet siedzących i półpostać kobiecą wynurzającą się z wody. Terakota patynowana zieloną.  
Sygn.: „W. Bębnowski 1938”  
wys. 24,5 cm, dł. 39,7 cm  
Nr inw.: MK-12758/2459-5

### 22. Chimera.

Na półkolistym postumencie stwór o łbie z chropowatym pancerzem. Zajęta pisaniem. Silne kończyń zakończone ostrymi. Patyna zielona.  
Nie sygnowana  
wys. 27,5 cm  
Nr inw.: MK-12848/2496-5

### 23. Portret dziecka.

Głowa dziecka w czapce otulona kolnierzem. Pyzale policzki, wysokie czoło, mały noszek i usta. Terakota patynowana zieloną.  
Sygn.: „W. Bębnowski 1937”  
wys. 13,9 cm  
Nr inw.: MK-12835/2483-5



3. Inny korpus o chropowatej powierzchni z wy-  
ciągłym spod niego czterema parami cienkich  
złocistych odnóży i parą potężnych, zamknię-  
tych kleszczy. Terakota patyna szara.  
Nie sygnowana  
wys. 21,7 cm, dł. 15,8 cm  
Nr inw.: MK-12838/2486-S

4. Realistyczne przedstawienie głowy lwa z roz-  
czartym pyskiem. W gęstwinie grzywy zamazana  
Terakota patyna szara.  
wys. 10,9 cm  
Nr inw.: MK-12839/2487-S

5. Korpus „z jaszczurkiem”.  
Naczynie o kształcie znacznie spłaszczony kuli,  
otwarze rozłożył się jaszczur z szeroko roz-  
ciągniętymi łapami. Terakota, patyna – ugięty i zielony.  
Nie sygnowana  
wys. 12,6 cm, śred. brzośca 28,3 cm  
Nr inw.: MK-12840/2488-S

6. Kształt naczynia „z ważką”.  
Naczynie o kształcie znacznie spłaszczony kuli,  
otwarze rozłożył się jaszczur z szeroko roz-  
ciągniętymi łapami. Terakota, patyna – ugięty i zielony.  
Nie sygnowana  
wys. 12,5 cm  
Nr inw.: MK-12843/2491-S

7. Kształt naczynia „z cietrzewiem”.  
Wysoki płaski talerzyk z podniesionymi brze-  
gami. Na nim płaskorzeźba duży ptak z rozłożonymi  
skrzydłami, siedzący na gałęzi. Terakota patynowana  
Nie sygnowana  
wys. 12,5 cm  
Nr inw.: MK-12851/2499-S

8. Kształt naczynia „z biurko”.  
Naczynie o kształcie znacznie spłaszczony kuli,  
otwarze rozłożył się jaszczur z szeroko roz-  
ciągniętymi łapami. Terakota patynowana  
Nie sygnowana  
wys. 12,9 cm  
Nr inw.: MK-3266/814-S

9. Kształt naczynia „z kobietą”.  
Naczynie o kształcie znacznie spłaszczony kuli,  
otwarze rozłożył się jaszczur z szeroko roz-  
ciągniętymi łapami. Terakota patynowana  
Nie sygnowana  
wys. 9,2 cm, szer. podst. 19,2 cm, wys.  
podst. 16,9 cm  
Nr inw.: MK-3269/816-S

### 31. Wazon-dzban.

Kołbowaty korpus z walcowatą szyjką zakończoną  
wylewem. Uchwyty stanowią postać kobieca zwró-  
cona tyłem do naczynia, nogami opierająca się o  
brzusiec, rękoma zgryźliwy i odrzuconymi za gło-  
wę wspierająca się o otwór naczynia. Ciemno-  
brązowy, patyna szara.  
Nie sygnowana  
głęb. 33,5 cm, śred. 20,8 cm, wys. 41,2 cm  
Nr inw.: MK-4295/1203-S

### 32. Demon – Mściciel. Kopia rzeźby zdobiącej Notre Dame w Paryżu.

Na trójkątnym postumencie półpostać ludzka  
z głową opartą na dłoniach. Twarz na wpół ludz-  
ka na wpół zwierzęca. Na głowie krótkie różki.  
Z pleców wyrastają dwa duże skrzydła. Patyna  
zielona.  
Sygn. na tylnej ścianie podstawy: „W. Bębnow-  
ski”.  
wys. 15,5 cm  
Nr inw.: MK-12850/2498-S

### 33. Waza „z niedźwiadkami”.

Rozszerzony stożkowy korpus naczynia z zana-  
czonymi ramionami, zawieszona na trzech nóż-  
kach, będących nogami trzech niedźwiadków.  
Przy ramionach trzy prostokątne lamane uchwyty  
pionowe. Na brzoścu dwa reliefowe tryz. Ter-  
akota, patyna – ugięty i zielony.  
Nie sygnowana  
wys. 16,5 cm, śred. otw. 11,5 cm  
Nr inw.: MK-12844/2492-S

### 34. Popielniczka „z myszką”.

Jajowate naczynie z małym otworem ozdobione  
rzeźbą przedstawiającą myszkę. Naczynie czarne.  
Nie sygnowana  
wys. 9,5 cm  
Nr inw.: MK-12846/2494-S

### 35. Chart Wadzińskich.

Na prostokątnej podstawie leżący pies. Teb na  
wyciągniętej do przodu szyi oparty na podłożu  
między łapami. Terakota patynowana ugiem i zie-  
lenią.  
Nie sygnowana  
dł. szer. podst. 21x11 cm  
Nr inw.: MK-12852/2500-S

### 36. Czaszka.

Naturalistycznie przedstawiona czaszka ludzka  
ścięta powyżej łuków brwiowych. Terakota paty-  
nowana zielonią.  
Nie sygnowana  
wys. 9,5 cm  
Nr inw.: MK-12853/2501-S

### 37. Wazon ogradowy.

Dwa naczynia o okrągłych podstawach wklądane  
jedno w drugie. Większe z dwóch wałków połą-  
czonych wklądłą zdobione kimationami, mniejsze

o kształcie kielicha. Obydwa z otworami w pod-  
stawach.  
Nie sygnowane.  
wys. 24,5 cm; 15,3 cm  
średn. podst.: 35,8 cm; 21 cm  
Nr inw.: MK-12854/2502-S

### 38. Portret lchnatowskiej.

Popiersie młodej kobiety. Twarz owalna o lekko  
garbatym nosie i małych ustach. Głowa okalona  
falującym się daszkiem kapelusika wiązanego pod  
brodą. Patyna szara.  
Nie sygnowana  
wys. 56,0 cm  
Nr inw.: MK-12855/2503-S

### 39. Popielniczka, 1937.

Półkolistę naczynie o trzech pełnych nóżkach,  
z małymi otworkami, wychodzącymi od otworu ku  
podstawie kończąc się na jej wysokości. Patyna  
zielona.  
Sygn. na podstawie: „W. Bębnowski 1937”  
wys.: 6,3 cm  
Nr inw.: MK-12856/2504-S

### 40. Dzban brązowy, 1937.

Korpus naczynia o kształcie spłaszczonej kuli  
z szyjką z zaznaczonym wylewem. Ucho wycho-  
dzące z brzośca stanowi półpostać ptaka trzy-  
mającego się pazurami otworu. Terakota patyna-  
wana ugiem.  
Sygn.: na podstawie: „W. Bębnowski, Aleksan-  
drów, 1937”  
wys. 24,5 cm, średn. podst. 12,8 cm  
Nr inw.: MK-12857/2505-S

### 41. „Dziad”.

Na niewielkim nieregularnym postumencie, z któ-  
rego wyrasta pień drzewa stoi mężczyzna pochy-  
lony. Ubrany w długi płaszcz spięty przy szyi.  
W lewej dłoni trzyma kapelus, prawy rękaw opa-  
da puści. Twarz okalona brodą, z wąsami. Na  
pniu drzewa wisi mała kapliczka. Terakota paty-  
nowana ugiem i zielonią.  
Nie sygnowana  
wys. 63 cm  
Nr inw.: MK-12859/2509-S

### 42. Wazonik.

Pękate naczynie z krótką szyjką i dwoma uchami  
z niej wychodzącymi, łamiącymi się prostokątne  
i schodzącymi do podstawy obejmując brzusiec,  
ozdobiony rytym pasem. Patyna zielona, wnętrze  
szklawiane.  
Nie sygnowane  
wys. 6,5 cm, śred. podst. 5,5 cm  
Nr inw.: MK-12859/2507-S

### 43. Popielniczka.

Wypukłe, okrągłe naczynie na trzech krótkich  
nóżkach. Na brzoścu usadowiona żaba przed-  
stawiona na wpół pełnoplastycznie, na wpół re-

o lufow. Wnętrze z glazurą, na zewnątrz  
patyna.  
Nie sygnowana  
wys. 6,0 cm, średn. podst. 3,7 cm  
Nr inw.: MK-12859/2508-S

### 44. Popielniczka, 1937.

Małe naczynie o kształcie znacznie spłasz-  
czony kuli. Przy otworze brzeg lekko pod-  
wyższony bukietem kwiatów  
z umieszczonym bukietem kwiatów  
szklawiane.  
Sygn. na podstawie: „W. Bębnowski, 1937”  
Nr inw.: MK-1285/2509-S

### 45. Popielniczka, 1936.

Naczynie o kształcie spłaszczonej kuli z  
sionym przy otworze brzegiem. Z  
otwarze wyrastają trzy ostrokatnie lamane  
ucha spływające na brzusiec dekorowane  
wanymi liśćmi. Wnętrze szklawiane, na  
patynowana ugiem i zielonią.  
Sygn.: na podstawie: „W. Bębnowski 1936”  
wys.: 6,3 cm, średn. podst. 7,3 cm  
Nr inw.: 12859/2510-S

### 46. Popielniczka, 1940.

Stożkowate naczynie z pękatym brzoś-  
ciem malenkich nóżkach. Dekorowane  
na lico rzeźbą jaszczurki. Wnętrze z gl-  
zury. Wnętrze zielona patyna.  
Nie sygnowana  
wys. 6,2 cm, średn. podst. 7 cm  
Nr inw.: MK-12859/2511-S

### 47. Popielniczka, 1940.

Kształt i dekoracja podobne. Patynowane  
Sygn.: na podstawie: „W. Bębnowski 1940”  
wys. 5,5 cm, średn. podst. 7 cm  
Nr inw.: MK-12859/2512-S

### 48. Popielniczka.

Kształt i dekoracja jak wyżej (odnosić  
Patynowana ugiem.  
Nie sygnowane  
wys. 5,5 cm, śred. podst. 7,8 cm  
Nr inw.: MK-12859/2513-S

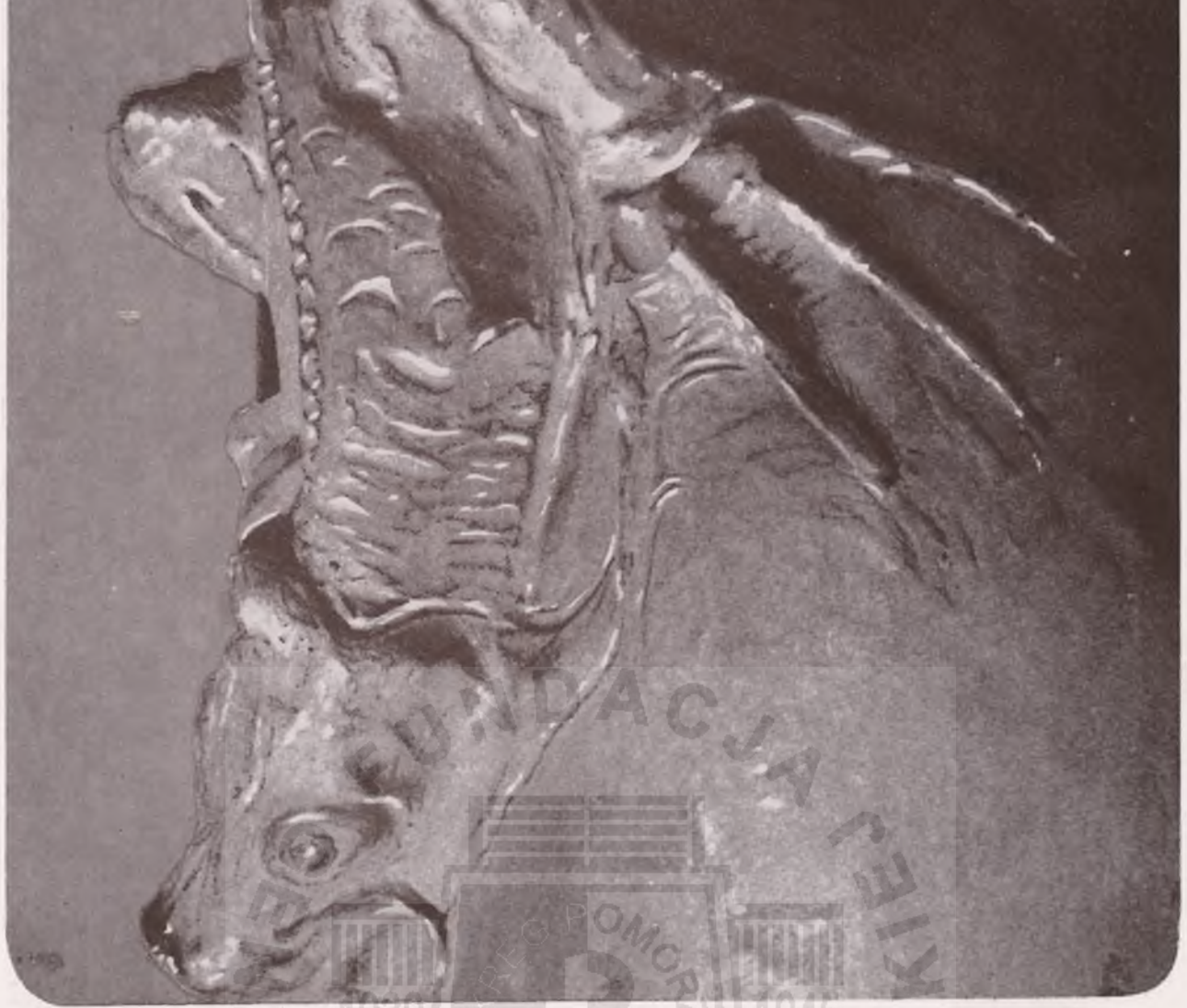
### 49. Cache-pot.

Prostokątne pudełko na czterech malen-  
kich z reliefowym pasem z liści nemi-  
wnetrzne ścianki patynowane zielonią.  
Nie sygnowane  
wys. 10 cm, podst. 19x9,3 cm  
Nr inw.: 12860/2514-S

### 50. „Dziad”, 1934.

Jak wyżej (odnieść do nr 41). Rzeźba pod-  
stawiana na wpół pełnoplastycznie, na wpół re-  
fleksyjnie.  
Sygn. na podstawie z lewej: „W.  
1934”  
wys. 57 cm  
Nr inw.: MK-1367/2666-S





M





15



Wydawca  
Muzeum Ziemi Kujawskiej  
i Dobrzyńskiej  
Włocławek 1979

Tekst  
Elżbieta Liszkowa

Opracowanie graficzne  
Józef Stolarz

Zakłady Graficzne w Toruniu  
Zam. 367 — 500 egz. — B-17

Cena 10.







Wacław Bębnowski z córką Marietką. Rok 1935.

Owa polskość i „swojskość” była też z niezliczonych ceramicznych cacek, którym Bębnowski poświęcił się odłąd bez reszty. Modelka wyjątkowo wdzieczna, uwieczniana na mieniących się spastynowanej zieleni dzbanach, wszystkich odcieniami brązu i wazach, kalamarzach czy przyciskach — była żona artysty. Zofia; portretował też rzeźbiarsko córce Marietkę i Tetmajerową.

**Z** APATRZONY w swa artystyczna wizję, mimo mody na secesję, trzymał się Bębnowski na uboczu nie ubiegając o sławę. Jedynie dzięki Zofii, która

dzieńca postać Św. Jana ... Pieta — wyrażająca odmienność nastrojów pochylem Matki ku wychudłej, spoczywającej na Jej kolanach sylwetce, ku umęczona twarzą. Lewe ramię Ukrzyżowanego zarzucone jest na ramię Marietki, nogi zgięte w kolanach, palcami dotykają kamiennistej ziemi...

W półkolistych arkadach po 6 niewielkich rzeźbiarskich wizerunków świętych, królów, rycerzy. Wykonane w terrakocie imitują spastynowany brąz... Na chrześcijańcy (pełna rzeźba) — wypowiedzenie z talu z motywem węża wijącego się wśród skał. Na

Bębnowskiego (który niedawno związał się „rodzinnie” z kręgiem Młodej Polski) pokubiłając Zofię Gałęcką, bliższą krewną Rydlowej, czyli Panny Młodej z „Wesela”.

Pracowite życie Wacława Bębnowskiego toczy się odłąd dwoma torami: w starej, przekształconej na pracownię ceramiczną karczynie powstają z kujawskiej gliny secesyjne, niepowtarzalne w wyrazie i formie „artystyczne

Patynowana zielenią płytka dekoracyjna. Na niej, z głową lekko pochyloną, pełna słodyczy Madonny... Na prostokątnej tafli głowa Chrystusa ukazana z profilu... Rzeźba „pelna” z terrakoty spastynowanej szarociną: „Portret młodej kobiety”, której rysów użyła żona Tetmajera. To kolejne stadium słowności, ciulonej chustą Madonny...

**W** RODZONY talent, znakomita szkoła, pracowite oddanie się sztuce — to znamiona twórczości Wacława Bębnowskiego (1865—1945), wychowanika krakowskiej C. K. Szkoły Sztuk Pięknych, kierowanej przez Jana Matejkę; stypendysty Akademii Colarossi w Paryżu; Fascynacja rysunkami Guillauma i Grassetti, nowatorskimi technikami „Ecole des Arts Decoratifs”, utwierdziły młodemu artystę w wyniesionych z lat chłopców zamilowaniach. Poddając się urokom secesji, snuł ambitne plany powiązania sztuki z rodzinnym przemysłem. Zanim jednak stanął się dobrowolnym rzemieślnikiem i mistrzem nie istniejącej jeszcze w kraju specjalności, pozna kierunki i metody szkoły mody natchińskiej, zetknął się z krakowską, w okresie jej bujnego rozkwitu, cyganeria, zabyłszy jako dojrzały twórca w warszawskim środowisku twórczym. Zapowiedział osiągnięć w rzeźbie artystycznej m. in. fronton Zachęty, rzeźbiarskie portrety słicznych maddonn i postaci alegorycznych.

Ale Bębnowski, którego przeobrażała, pełną humanistycznych cech twórczość, przypomniał nam niedawny nawrót do uroków secesji, nie tylko o sławę, ale i o codziennym byt walczyć nie umiał... Męnym onatrnościowym i entuzjastycznym stworzenia w Polsce wartościowego rzeźbiarstwa pamiątkarskiego, stał się ziemianin kujawski, Leon Wadziński. Pragnąc zmoderować wewnątrz historycznego kościoła w Słuzewie, zaprosił W.

### Wacław BĘBNOWSKI — twórca zapoznany

## O sławę walczyć nie umiał...

wraz z przyjaciółmi artysty organizowała w cichocińskim „kursu” ekspozycję, rozchwytywanych zresztą przez kurauczys drobiazów sztuki użytkowej — bieda nie zaglądała do ich siedziby w Debówce. Jej śmierć, kałkizm wojny światowej zachwiała podstawiłami bytu, psychicznie zlamany artystę. Blyśnie on jeszcze na krótko w temacie dziełce, otrzymał medal na gdańskiej wystawie w 1935 r., spróbował szkolnie utalentowana młodzież, zaopiekują się osieroconym a zdolnym T. Ruszkiem. Tę chwilęwa stabilizacja zawdzięcza drugiej żonie, Helenie Durańskiej, istocie podobnie jak Zofia opiekującej. Ale tu już schyłek fascynowanego secesją, broniącego się przed nowatorstwem twórcy. Lata okupacji były ostatecznym ciosem dla tej rodziny. W grudniu 1944 r. umiera Helena, w 5 miesięcy później Wacław.

Posza ekspozycja w Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej,

drugim planie piasko rzeźbione wyobrażenie Trójcy Św., na którym podpierający drzewo krzyża Chrystus zdaje się głosić błogosławieństwo męczennicy śmierci. Karalnicą, w kształcie rozstrzaśniętego się kielicha, z postaciami ewangelistów, aniołów trzymających kartusze z symbolami: wołu, lwa, orła i uskrzydłonego młodzieńca. Przedliczne zdobiciu babilo- lustrady chóru z Chrystusem wśród apostołów i świętych. Rzeźbiarskie portrety rodziców fundatora oraz — prawdopodobnie — jego przodków... Nad wejściem do zakrytych medalion ukazują Jana Chrzciciela i data powstania świątyni: 1560.

(Z tegoż okresu pochodzi rzeźba Bębnowskiego zdobiece fasady kościoła paraf. w Cichocińku, stacje Drogi Krzyżowej w Raciążku, Bielawie, Niezawie).

Bliższe do miazkańcom słuzewskiej ziemi wyczarowane z gliny ki Jez. Gonczewskiego postacie.

„Słowo Powszechne” nr 80 (11294) z 1984

IRENA KRAWCZYKOWSKA





PAMIĘCI

POLEGŁYCH ŻOŁNIERZY  
VIII BAT. 77 pp AK „BOHDANKA”  
ZGRUPOWANIA NADNIEMIEŃSKIEGO

I WALKI STOGZONYCH  
NA ZIEMI NOWOGRODZKIEJ  
Z NIEMIECKIM NAJEZDZĄ  
W OKRESIE II-VII 1944  
NA POLACH OSMOŁOWA,  
BOHDANKI, PIEGIUK,  
BRZÓWKA, WSIEŁUBIA,  
BIENIEWICZ, OGRODNIK,  
WASKOWICZ I DOKUDOWA.



TOWARZYSZEBRONI



*Tabela ca w kościele św. Stanisława Kostki*

*AK „NOW” (NOW ZŁY)*

*Katant plae, Nowojeluzia „LAS” AK*

*Wojn/pok. Stefan Fiszler „Stanisław”*



*Lwiscel Kenony VIII Bat. 77 pp AK „Bohdanka”  
Sturam „Mysliwy” wactaw Fiszler*





er  
adm. komi-  
sekcji  
alutai  
utoraj



St. Urban „Myśliwy” zwiadkowy  
VIII Batalionu „Bohdanka” 7 part. pp. AK  
- Wacław FISZER - 1943 r. lutym.  
foto w Turcji (Lach na Nowogród-  
-czyźnie).



Kpr. podchorąży „Myśliwy”  
„Wróbel” styczeń 1945 r. po  
Szkoly Podchorążych Rezerwy  
w Okręgu „Jasła” N 7  
- starosta w dniu 24. 10. 1944.  
K-olanta okr. „Jasła” 200  
L. dz. 615 z dn. 24. 10. 1944.

inf. zapisal Wacław  
(zigi)

Poznań 2 listopada 1990r.

pt.AK prof.dr Florian Budniak "Andrzej"  
am. 60-805 Poznań ul.Niecała 3 A m 15

Por.AK Aleksy Rdesiński "Szary"  
am.62-900 Słupsk ul.Powstańców Wlkp.27

DOKUMENT ZASTĘPCZY

Ukończenia SPRP AK.

Niżej podpisani oficerowie Inspektoratu Armii Krajowej,  
Częstochowa/ Obwody:Radomsko,Włoszczowa,Częstochowa/ potwierdzamy,  
że w 1944 roku, jako żołnierz konspiracji A.K. następnie partyzant  
oddziału leśnego 74 pułku piechoty A.K.

kpr.-pchor. FISZER Wacław s. Stefana " Myśliwy "  
..... pseudonim .....  
/ stopień,nazwisko imię/

15 kwietnia 1926 r.  
urodz. .... ukończył przeszkolenie w Szkole Pod-  
chorążych Rezerwy Piechoty A.K. zakończone egzaminem.

Na podstawie Rozkazu K-ndta Okręgu " Jodła " Zo./Hur.Org.  
5/44 L.dz.615 z dnia 24.10.1944r. uzyskał stopień

P o d c h o r a ż e g o

Zgodnie z Rozkazem KG AK l.dz. 763/tjn.45 z dnia 19 stycznia 1945r.  
w stopniu podchorążego A.K. został zdemobilizowany.

Niniejszy dokument zastępczy wystawia się w związku z  
nadaniem przez MON pierwszego Stopnia oficerskiego.

Zgodność podpisów  
potwierdzam:



*[Signature]*  
mgr inż. JAN KOZYRA  
kapitan



pt.AK Florian Budniak "Andrzej"  
b.d-ca I ba-onu "Las" 74 pp AK.

*[Signature]*  
.....

Świętokrzyski Związek Żołnierzy  
ZARZĄD OKRĘGU  
ul. Dworcowa 10  
40-012 KATOWICE  
Katowice, 3 listopada 1990r.

Por.Aleksy Rdesiński "Szary"  
b.d-ca plutonu CKM I/74 pp AK

*[Signature]*  
.....



**LEGITYMACJA  
KRZYŻA ARMII KRAJOWEJ**



Nr. 14704 .....

Nazwisko **FISZER** .....

Imię **Wacław** .....

Pseudonim **Myśliwy** .....

Przydział **Z.W.Z. 77.P.P. "Bogdanka"** .....

**Okr. Nowogródek.** .....

Odznaczony został

**KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ**

ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku  
przez dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-  
Komorowskiego dla upamiętnienia wysiłku  
żołnierza Polski Podziemnej w latach  
1939 — 1945.

Podpis: Przewodniczący

Konfederacji Krzyża

M. Mandziara - "Siwy"

**3 MAR 1975**

Londyn, dnia .....



## Pieśni naszego życia

Rozmowa z p. WACŁAWEM FISZEREM -  
twórcą, dyrygentem i dyrektorem  
jedynego w kraju dużego chóru  
żołnierzy Armii Krajowej

\* Panie dyrektorze, czy Pan wie, że jest Pan twórcą jedynego w Polsce dużego chóru żołnierzy AK?

WACŁAW FISZER: - Domyślam się, ale formalnego potwierdzenia nie mam.

\* I co?

- Nic. Śpiewamy od pięciu i pół lat gdzie się da. To znaczy - gdzie nas proszą. Na akademiach, podczas opłatków i uroczystości. W kołach Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, w domach emeryta i domach kombatantha, w jednostkach wojskowych i dla młodzieży. Harcerskiej i szkolnej.

\* Miło jest?

- W czasie i po koncertach tak. Poza tym, to ciężka praca. Wymaga dyscypliny, zamiłowania, no i warunków głosowych i słuchowych. Próby odbywają się dwa razy w tygodniu - średnio po trzy godziny.

\* Śpiewacie głównie w Warszawie? Słyszałem w waszym wykonaniu "Bogurodnicę" w Katedrze Polowej. To było podczas mszy i adoracji Matki Boskiej Fatimskiej.

- Śpiewaliśmy wtedy nie

Em H7  
1. Na znoj-ną wal - kę, krwa-wy ból z wro-ga - mi,  
Am Em  
ka-żde-go z nas su - mie - nia we-zwał głos.  
Am Em  
Prze-bo-jem iść, a los iść mu-si z na - mi,  
Am H7 Em  
a je - śli nie, to prze-ła - mie - my los.

### HYMN WILEŃSKO—NOWOGRODZKICH ODDZIAŁÓW ARMII KRAJOWEJ (1943 r.)

słowa: „Kin” — z III Brygady — Henryk Rasiewicz  
melodia: wg „Marsza Legii Cudziowieckiej”

tylko "Bogurodnicę". Od ołtarza padły słowa podziękowania dla chóru Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej. To ujmuje i obliguje.

Ale pytał Pan, czy śpiewamy tylko w Warszawie. Nie. Daliśmy już 150 koncertów na terenie różnych województw - na przykład w łódzkim, skierniewickim, śląskim, no i oczywiście stołecznym. Mamy tam wielu przyjaciół.

\* Początki były trudne?

- Dostrzegliśmy te trudności nieco później. Bo na początku było śpiewanie w kole leśników i drzewiarzy w Ministerstwie Leśnictwa. Tak dla siebie, zgodnie zresztą z hasłem Oskara Kolberga - naród, który przestaje śpiewać, przestaje żyć. Jest nas w chórze 40 osób, więc pomagamy żyć narodowi, kombatanom - w pieśni historycznej, patriotycznej, wojskowej i partyzanckiej. Oczywiście i religijnej. Od początku przygarnęła nas Katedra Polowa Wojska Polskiego.

\* Jak staliście się chórem akowskim, dużym chórem? →



# Pieśni naszego życia

(dok. ze str. 29)

- W miarę występów chór poszerzał się i wzbogacał repertuar. Odpadali mniej wytrwali, przychodzili nowi. Dołączali najczęściej akowcy za środowiska nowogródzkiego. Na dawnych Kresach były większe tradycje śpiewu chóralnego aniżeli w Polsce centralnej. Doszły tęsknota i wspomnienia partyzanckie. I tak w sposób nieformalny tkwimy w tym środowisku.

\* Macie satysfakcję?

- Kiedy widzimy łzy wzruszenia u słuchaczy. Kiedy widzimy, że średnie i młode pokolenie słyszy te pieśni po raz pierwszy. Kiedy uda nam się jakąś pieśń ocalić.

\* Jakież dalsze wojaże, z występami?

- Chór występował w 1993 roku w czasie wyjazdu szlakiem I Dywizji Pancerniej generała Maczka. Koncertowaliśmy w Londynie dla Polonii, dla kombatantów generała Maczka w Bredzie i w Gandawie, podczas podróży na promach. Poza tym w Amsterdamie, Brugii i w Antwerpii - dla ludności i turystów. Oni tam na Zachodzie umieją słuchać. Szanują chór.

\* A w stronach rodzinnych?

- W 1994 i w 1995 roku część chóru brała udział w pielgrzymce rodzin żołnierzy Armii Krajowej do miejsc pamięci na Białorusi. Łącznie daliśmy tam 27 występów, z których 7 w kościołach ze śpiewem liturgicznym. Koncertowaliśmy w czasie poświęcania i odsłaniania pomników na cmentarzach żołnierzy AK, śpiewaliśmy w Lidzie, Nowogródku, Iwieńcu, Nalibokach.

Żołudku, Niecieczy, Szczuczynie, Grodnie. Także na Litwie - w Wilnie.

\* I wszystko idzie tak gładko, że nie chce się wprost wierzyć...

- Tego nie powiedziałem. Chór pracuje społecznie, bardzo intensywnie. Ponosimy znaczne wydatki osobiste, z własnej kieszeni.

Dam przykład. Chór jest umundurowany, bo mundury kupiliśmy sami. Na obuwie, czapki i instrumenty dostaliśmy na szczęście środki z Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Z kolei Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych wyposażyła nas w sprzęt nagłaśniający. Bardzo za tę pomoc jesteśmy wdzięczni zarówno ministrowi prof.dr. Adamowi Dobrońskiemu jak i dyrektorowi dr.inż. J.Dawidziukowi z Lasów Państwowych.

Ale koszt przejazdów - choćby do Milanówka, Zalesia Górnego czy Piaseczna, poza tym diet - ponosimy znów sami. Błędne koło. Wie pan jak to jest. Z jednej strony dowody przyjaźni i uznania, z drugiej niedocenianie wysiłku i pracy. A przecież stworzyliśmy coś w rodzaju instytucji kulturalnej w Światowym Związku Żołnierzy Armii Krajowej. Propagujemy określone wartości muzyczne, jakąś część historii Armii Krajowej, partyzantki.

Czy nie da się tego jakoś rozwiązać w ramach czy poza Okręgiem Nowogródzkim?

Szczerze tego życzę. I dziękuję za wywiad.

Rozmawiał: J.Czernikiewicz



# WARTO ICH ZNAĆ

## Wacław Bębnowski

Urodził się w 1865r. w Dubieńcu pow. Połock jako najmłodsze z czworga dzieci w rodzinie Aleksandra i Franciszki z Korsaków. Studia artystyczne rozpoczął w Moskwie a kontynuował je w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych, którą kierował sam Jan Matejko. Już wtedy w konkursach organizowanych przez Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych zdobywał w najgorszym przypadku srebrne medale, zaś w nauce osiągał stopnie celujące. Na dalsze studia wybrał się do Paryża i Monachium (gdzie zafundowano mu roczne stypendium), po czym wrócił do Krakowa, gdzie zetknął się ze światem artystycznym Młodej Polski.

Poślubiwszy niezwyklej urody Zofię Gałęcką (1898r.) czerpał z tego związku natchnienie do przedstawianych postaci - znakomicie modelowanych nimf zdobiących wyroby ceramiczne Bębnowskiego. Krótki pobyt obiecującego rzeźbiarza w gronie artystów warszawskich został przerwany z powodu propozycji, jaką otrzymał od zamożnego ziemianina Leona Wodzińskiego za Służewą, planującego modernizację miejscowego kościoła. Zamieszkał więc Bębnowski w oficynie służewskiego pałacu zaadoptowanej na pracownię rzeźbiarską i kierował Wytwórnią Wyrobów Ceramicznych założoną przez L. Wodzińskiego w Służewie. Wieloletnia współpraca nad wystrojem pałacu i kościoła przyniosła szereg rzeźb osób i przedmiotów (niestety wiele z nich zaginęło) oraz stacje drogi krzyżowej ozdabiające świątynie w Słu-

zewie, Ciechocinku, Raciążku, Nieszawie i Bielawie.

W 1905r. Bębnowski zakupił od Wodzińskich starą karczmę z ogrodem w Aleksandrowie, gdzie osiadł na stałe i założył pracownię. Do pierwszej wojny światowej i śmierci żony Bębnowski stał się rzeźbiarzem znanym w kręgu artystów przybywającym na wakacje do Aleksandrowa i Ciechocinka.

Tworzone przez niego przedmioty sztuki użytkowej były rozchwytywane przez kuracjuszy. Sztuka Bębnowskiego wyraźnie nawiązywała do secesji. Różne formy ceramiczne zawierały regionalne motywy zdobnicze, kwiaty z fartuchów kobiet kujawskich, sceny rodzajowe. Artysta wykonywał również posązki, potworki, dziwaczne stwory, gady.

Celował w zieleni, brązie lub czerwieni. Zatrudniał w swojej pracowni kilku uczniów spośród miejscowej utalentowanej młodzieży. Brak środków do życia zmuszała go do podjęcia nauki rysunków w miejscowej szkole Emilii Hankowej.

Powtórny ożenek z Heleną Durajską - równie opiekuńczą jak Zofia oraz narodziny jedynej córki Marii - sprawiły, że pracownia Bębnowskiego ponownie odżyła. Nie bez znaczenia była też pomoc materialna uzyskiwana od hrabiowskiej rodziny Czapskich - właścicieli m.in. 193 działek budowlanych na "Piaskach". Mimo ogromnego zainteresowania jego sztuką sam artysta unika rozgłosu, zamykając się w aleksandrowskiej pracowni. Wybuch II wojny

światowej zmusił rodzinę do wyprzedaży rodzinnych pamiątek i cennych przedmiotów. W grudniu 1944r. umiera żona Helena, zaś w maju 1945r. - 80-letni Wacław Bębnowski.

Dziś dzieła Bębnowskiego można podziwiać we wrocławskim Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, gdzie staraniem rodziny i przyjaciół artysty zgromadzone wiele pamiątek i ok. 50 rzeźb spośród kilku tysięcy wykonanych przez artystę.

Z okazji pierwszej pośmiertnej wystawy jego prac na zamku toruńskim jesienią 1945r., historyk sztuki Maria Krzemieniowa tak pisała:

*"Jakże dziwnym jesteśmy narodem, jak mało w nas poczucia piękna i własnej wartości, skoro tej miary rzeźbiarz mógł żyć w odosobnieniu i tak szybko o nim zapomiano".*

Dobrze więc się stało, że w Aleksandrowie, gdzie Bębnowski spędził 40 lat najbardziej aktywnego i twórczego życia, uznano wreszcie artystę jako zasłużonego dla naszego miasta.

Oprac. A. Cieśla.

Nazwisko Wacława Bębnowskiego można było znaleźć w Muzeum Narodowym obok Wyspiańskiego, Mehoffera, Malczewskiego, Ruszczyca, Weissa, Pankiewicza i wielu innych koryfeuszów sztuki polskiej. Było to na wystawie "Koniec wieku" - sztuka polskiego modernizmu 1890-1914. Właśnie drobne przedmioty użytku codziennego W. Bębnowskiego z Aleksandrowa Kujawskiego znajdowały się obok "Drobiazgów na kominku" Józefa Mehoffera. To był VI dział obrazów i przedmiotów, czyli o salonie mieszczkańskim i salonie artystycznym, o martwych naturach "pełnych napiętej ciszy przedmiotów", o ożywionych przedmiotach i uprzedmiotowionych portretach.

E.K.

S. Paszkowski

F. Poterento (1916 - 1990)

- Ciotkach ze Świrze

Polska Aleksandrowa Nr 1 2000, (B-1)

Ojciec "Zabala" Bębnarskiej Marii

prekarsat dr Bogdan Motkowski

6.06.2003r.

glen





IV / 1. Korespondencja bieżąca - Bełmowska  
Maria

1. Pismo Fundacji do W. Fiszera z 20.05.1999r.  
+ prośba o prapytanie relacji o działalności  
kompiracyjnej Marii Bełmowskiej (żony), k. 1 s. 1
2. Pismo Fundacji z 28.04.2003  
do W. Fiszera (męża Marii) -  
prośba o uzupełnienie relacji,  
mpis ksero k. 1 s. 2-3
3. Pismo, jak wyżej, z 19.05.2003,  
mpis ksero k. 1 s. 4
4. Pismo W. Fiszera z 10.06.2003,  
relp. oryg. k. 1 s. 5





# FUNDACJA

## ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56)65-22-186  
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY II ODDZIAŁ W TORUNIU NR 10901506-4675-128-00-0

Toruń 1999 - 05 - 20

*Lch. 1174/Pom/PP*

Pan Tiszer  
ul. J.S. Bacha 12 m. 206  
02 - 743 Warszawa

Szanowny Panie!

Powołując się na treść rozmowy telefonicznej, którą przeprowadził Pan w dn. 16.05.br. z Panią Profesor Elżbietą Zawacką przesyłam w załączeniu schemat relacji o członku konspiracji.

Bylibyśmy wdzięczni za wyczerpujący opis działalności konspiracyjnej Pana nieżyjącej żony - Marii Bębnowskiej ps. "Izabella".

Gdyby to było możliwe, prosimy również o adresy znanych Panu osób działających w konspiracji na Pomorzu w latach 1939-1945.

Informuję także, że w zasobach naszego Archiwum posiadamy /choć niewyczerpujące/ relacje ze wzmiankami o działalności konspiracyjnej Pani Marii Bębnowskiej.

Oczekujemy na odpowiedź.

Złączę serdeczne pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem -

*E. Skerska*  
.....

mgr. Ella Skerska

dokumentalistka Fundacji  
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej  
w Toruniu



# FUNDACJA

## ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK



BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186  
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl  
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 28.04.2003 r.

- prosba o uzupeł. relacji  
o Marii Bębnowskiej  
żon. Fiszler  
z. dk. 2092/Pan-410/03

Pan  
mgr inż. W. Fiszler  
ul. J. S. Bacha 12 m. 206  
02-743 Warszawa

Szanowny Panie !

Sadze, że nie pomyliłam ani imienia, ani Pana tytułu.  
Jestem dokumentalistką Fundacji Archiwum i Muzeum Pomorskiego AK i osoba, która prawie trzy lata temu pisała do Pana prośbę o opisanie działalności konspiracyjnej Małżonki Pana śp. Marii Fiszler z d. Bębnowskiej. Obecnie przygotowuję wydanie cz. 6 "Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945", w której chciałabym umieścić biografiam śp. Marii, ale brak mi podstawowych danych. W związku z tym bardzo proszę o przekazanie następujących informacji dotyczących śp. Marii:

1. data i miejsce urodzenia; data i miejsce zgonu oraz miejsce spoczynku,
2. imiona rodziców wraz z nazwiskiem panińskim matki śp. Marii,
3. czym Rodzice śp. Marii się zajmowali i gdzie mieszkali do wybuchu II wojny światowej,
4. do jakiej szkoły i gdzie uczęszczała Maria przed wybuchem II wojny; w jakich ewentualnie działała organizacjach,

verte!



# FUNDACJA

## ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK



BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186  
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl  
 KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

5. gdzie zamieszkała po zakończeniu wojny, czy kontynuowała naukę,
6. gdzie pracowała i na jakich stanowiskach; w którym roku przeszła na emeryturę;
7. jakie posiadała odznaczenia i ewentualne stopnie wojskowe,
8. data zawarcia związku małżeńskiego, imię małżonka i ewentualnych dzieci,
9. informacja o udziale w konspiracji członków rodziny i małżonka.

Prosiłabym także o przesłanie zdjęcia Małżonki, aby umieścić je obok biogramu. Bardzo pomocne okazałyby się chociaż kserokopie dokumentów śp. Marii Piszcz.

Bardzo zależy mi na Pana odpowiedzi i z niecierpliwością będę jej oczekiwała.

Łączę pozdrowienia od Pani Profesor Elżbiety Zawackiej.

Z wyrazami szacunku i poważania .....  
 Elżbieta Skerska  
 dokumentalistka

reb. - list. cz. II  
 18.



# FUNDACJA ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK



BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186  
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl  
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 19.05.2003 r.

Pan  
mgr inż. Wacław Fiszler  
ul. J. S. Bacha 12 m. 206  
02-743 Warszawa

*- zwrot 3 zdj. i nekrologu  
- prosba o życiorys  
M. Bębnowskiej  
L. dz. 2214/Bam-410/03*

Szanowny Panie!

Przede wszystkim dziękuję Panu za miłe i owocne spotkanie w Ciechocinku. Na podstawie materiałów, które Pan mi przekazał oraz tych, które znajdują się w naszym Archiwum założyłam śp. Marii Bębnowskiej-Fiszler teczke osobową opatrzoną sygnaturą K:782/1950Pom. Zgodnie z umową przesyłam: pokwitowanie wpłaty darowizny na rzecz Fundacji, nekrolog oraz zdjęcia śp. Marii z 1969, 1957 i 1980 r. To zdjęcie z 1941 r. też odesłałem po zrobieniu kserokopii, ponieważ sadzę, że chciałaby Pan je zachować. Sporządziłam, powiększoną, kserokopię nekrologu, który także dołączam.

Do napisania biogramu śp. "Marietty" bardzo pomocny byłby życiorys przez nią napisany, o którym Pan wspominał. Bardzo liczę na jego przysłanie. Może posiada Pan także ankiety, które sporządziła śp. Maria oraz artykuły z gazet, które ukazały się na Jej temat. Obiecuję, iż wszystkie materiały odesłałem z powrotem po sporządzeniu kserokopii.

Łączę serdeczne pozdrowienia od Pani Profesor Elżbiety Zawackiej.

Z wyrazami szacunku i poważania

*Elżbieta Skerska  
dokumentalistka*



5

# CHÓR ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ >>NOWOGRÓDZKIE ORŁY<<

przy Okręgu Nowogródzkim ŚZZAK, 01-350 Warszawa, ul. Sternicza 125  
tel. 665-22-39 wew. 370, 9<sup>00</sup> - 12<sup>00</sup> (pn. i pt.)  
konto: PKO IX O/Warszawa, nr 10201097-309073-270-1-111-CHÓR

Warszawa, dn. 10 czerwca 2003 r.

Byłaś dla nas nadzieją i dumą,  
Jak stal przężna, jak żywioł surowa,  
Istotą - pieśnią, sercu krwawą łuną,

FUNDACJA	
"Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek w Toruniu"	
Wpłynęło dnia:	13.06.2003
L. dz.	2918 / 30-410/03
Załączniki:	
Referent:	

Wielce Szanowna  
Pani Redaktor!

Wysłam to czym w obecnej chwili  
dysponuję. Miasteczko w kwaterze AK w Miń. Kęsmi-  
-stwie kwaterze, re. terenka Marylowy zaginął.  
szabo się tak, jak mówię. Jeśli coś jeszcze  
znaję - oczywiście dośle. Pozdrawiam serdecznie  
Panią i Sz. Panią Profesor. Jestem pełen  
szacunku dla tak owocnej i wytrwałej pracy  
Sz. Pani. Liczę też na obiecany zestaw reżyserów -

Z góry dziękując - z wyrazami szacunku

DYREKTOR CHÓRU

por. mgr inż. Wacław Fiszer  
V - ce Prezes Zarządu  
Okręgu Nowogródzkiego ŚZZAK

T: K-782/1950 Pom.

Nieszawa

Bełkowska Maria

✓ Karty informacyjne  
k. 12



++

Minare  
kop 1

Wojnowska Maria zamyła Fischer  
ps Izabella

zam. 02-743 Wamara

ul. J. S. Bada 12m 206

ul. Zgipnuta Skandynawia iys Obokowa

adm spusta p. Dug...m

1887

2

Bębrowska Maria  
ps. "Monetta"

z Aleksandrowej Wuj, najbliższe współpracownice  
właśc. zbigniewa Stankiewicz, ~~brat~~ <sup>krewniaki</sup> wyrodek  
WOP-AK, mieszka.

zob. T. i Szwelbowa L., wisp. Kroczyński, I/1/s. 4  
I/2/s. 7a



17 Oct 1999

od Belinowskiej Maria

z domu Fischer

z Aleksandrowic

z domu

wdowie po Belinowskim <sup>Fischer</sup> telefonicznie 16 V 99

do E Zawackiej, że przysłała materiały  
o sturcie 2007, która była technikiem  
i organizatorką Kobiet w inst. WŚac-  
tard przed "Tęczywą", Zaleszkie.

Walczyłam porozumienie na 2 Tęczywy  
(tel formuła 2007), o imię, nazwisko  
i numer Belinowskiej

Σ 3-99

KOP / 242-AK MIEJAZKA

4

MARIA BEBROWSKA ps. "MARIETTA"; "IZABELLA"  
prowadziła działalność konspiracyjną na terenie  
Wielkopolski.

wj relacji Haliny Szewpańskiej str 3 K-605

MSJ



++

Memara 5  
KOP, AK

Брбновске - Твор Мена  
"Трабала"

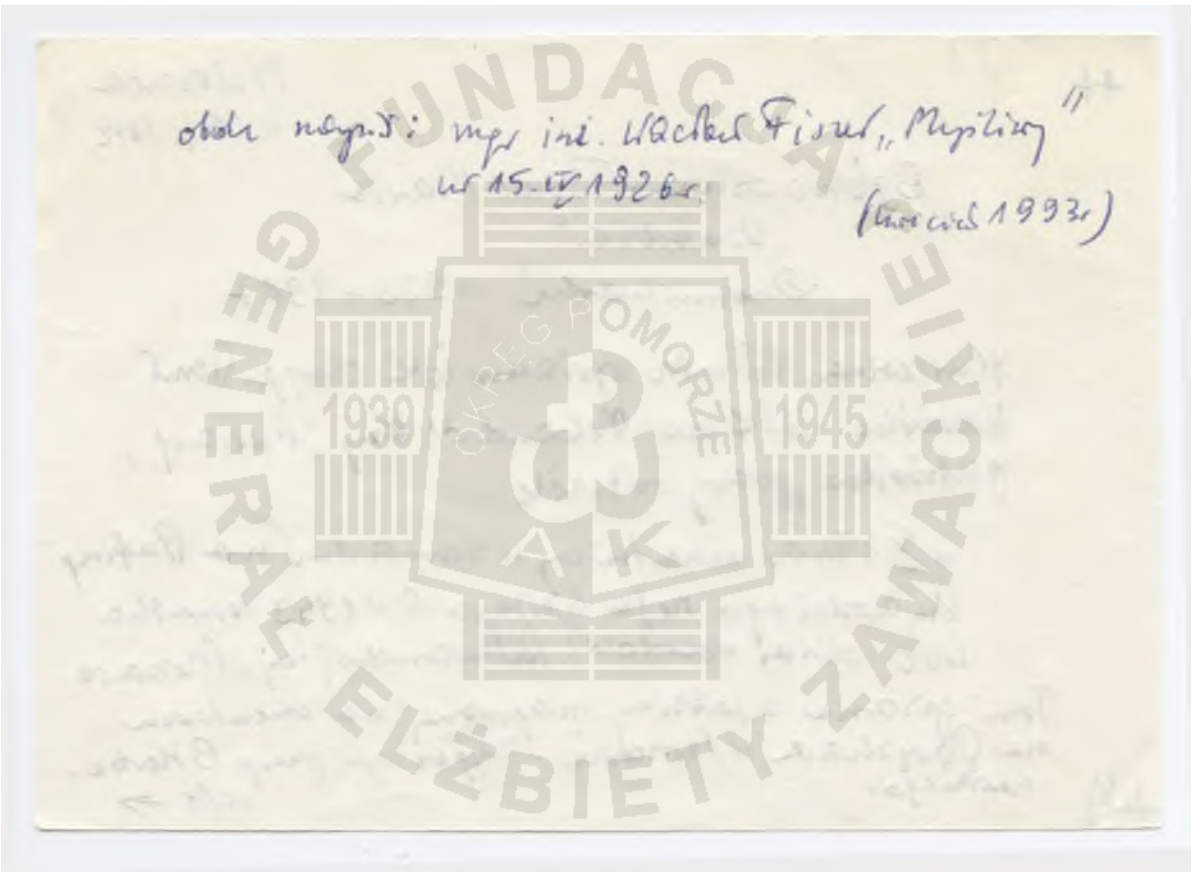
"Дневниче" 1820-1987

Характер, то мена урлада АК док је дан  
книшке ВСК на Александар Кун; Мена,   
патристка прам обрели.

у 1940-х нарастани у рамеду на Петин  
Кунду епс рефе Гетепс. До 1943 книшке  
ВСК диди обрели: Пилсандојт; Мена.

Три спидоне з таблицу напрогне' на ментеом  
на Оорчмад у Мена. Зопјеи упе. прам. В. Харба-  
-венте епс. рефе →

MSJ



obola najp. i: mgr inż. Wacław Fisul, „Mysłowice”  
w 15.12.1926r.

(Leczenie 1993r.)





Wienawa  
KOP

Bębrowska Maria  
Krucinińska Maria  
Grabowska Hanka  
Biedowa Jacek

Aleksander Tuj

oddawały usługi we wrześniu 1939 jako scii-  
tarisli i później w podziemiu,  
patrz rel. Zbigniewa Szachkiewicz

Gosp.  
Aleksandra Ryjewski 7

Żegnowska Elżbieta ps. "Kubella".

Adres t. XVII str. 193 mel. Kierowca S.

W. D. 95



Włodzawek  
AK 8

Odrodzenie - Bębrowska Mamé  
zam. Fiszor

Kpromedaise do Wspieralni Zofia Paczkowska

Zob. T. i Paczkowska Z., Włp. Włodzawek,  
IV / s. 2

HMM-P8

Bębnowska Maria

Aleks. Kujawski

KOP-AK

9

ps. "Isabelle"

- brała udział jako sanitariuszka w zemeckim na Patimę kom. gestapo w Aleksandronie Kujaw.
  - zemeck 2000. Zb. Stankewicz zeto- syucl Kompuu Odwoctu Palski (pod sztandarami Kom. Obroci. Palski) w Aleks. Kujawskim.
  - pamiątki funkijs, la, szuiskli?
- Zob: rel. Zb. Stankewicz t.os. M-85  
(imp. Astrot)

K&V 199



Bełbnowska Maria Włodzisław

10

meż

**por.mgr inż. WACŁAW FISZER**

Dyrektor Chóru Żołnierzy A.K.

"NOWOGRÓDZKIE ORŁY"

V-ce Prezes Zarządu Okręgu Nowogródzkiego Ś.Z.Ż.A.K

Przysięgły Rzecznik Patentowy

mgr inż. Nauk Leśnych i Pedagog ośw. dorosłych

Adres domowy: ✓  
ul. J.S. Bacha 12 m. 206  
02-743 Warszawa

Biuro: "Dom Kombatanta"  
ul. Sternicza 125 m. 215  
01-350 Warszawa

Tel. sob. - niedz. (022) 843 67 83  
pon. - pt. (022) 665 22 39 w 370

Wł. J. '03

Bełbnowska, Maria

1. W mieszkaniu <sup>"Kameta"</sup> ~~St.~~ i ~~St.~~ Szepaniśkich<sup>11</sup>  
w Ciechocinku, we IX 1942, sprzy-  
sięgoła do konspiracji Lucyny  
Skalskiej (s. 272)
2. Skalskie ostarżoła B. M. ~~tożsamy~~  
mater. potrzebne do piśmiennic do  
taj. news. - s. 273. B. M. była  
współprac. Zigmjewa, Stankiewicz  
ps. "Grom" - był obec. grupy w Aleks. Taj.  
- s. 273  
verte!



3. Współpr. z Halimę Szhep ani sbr  
ps. „Chwała” - org. pomoc

4. Dawkowska - org. pomocy dla  
Pon. Deleg. D. P. s. 310

zob. Relacje..., s. 242-273,  
278, 309, 319.

zł. XI '12

Bełkowska Maria <sup>187</sup> Wrocławska  
956

opb. Ziobkowski B., Polskie  
Godzienniki..., Wrocław  
2008, s. 280, 479, 480, 481  
(Bełkowska Marietta  
- s. 346)

ML, IX '14



*Bełnowska Maria*

